

صنعت نساجی؛ شریکان اشتغال و هویت اقتصادی کشور

مهدی جعفری - مدیرعامل شرکت الگانت سمنان

صنعت نساجی یکی از قدیمی‌ترین و گسترده‌ترین صنایع کشور است که نقش مستقیم در اشتغال‌زایی، تأمین معیشت خانوارها و هویت اقتصادی ایران دارد. این صنعت با پوشش‌دهی طیف وسیعی از کارگران و تولیدکنندگان، همواره سهم قابل توجهی در اشتغال غیرنفتی داشته است و هزاران خانوار به‌طور مستقیم و غیرمستقیم از آن ارتزاق می‌کنند. اما با وجود این ظرفیت عظیم، صنعت نساجی سال‌هاست با چالش‌های جدی دست‌وپنجه نرم می‌کند؛ چالش‌هایی که اگرچه به ظاهر اقتصادی هستند، اما در عمل همانند یک «جنگ تمام‌عیار خاموش» علیه تولید در این صنعت استراتژیک و حیاتی عمل می‌کنند.

* ناترازی انرژی؛ سلاح جدید علیه تولید

یکی از اصلی‌ترین معضلات این صنعت، ناترازی در تأمین انرژی به‌ویژه برق است. قطع‌های مکرر یا افزایش ناگهانی و غیرمنطقی تعرفه برق، بارها چرخه تولید را مختل کرده و راندمان واحدهای تولیدی را به شدت پایین آورده است.

بسیاری از کارخانه‌ها ناچارند شیفت‌های کاری خود را تغییر دهند یا خطوط تولید را متوقف کنند، که نتیجه آن چیزی جز افزایش هزینه، کاهش بهره‌وری و فرسایش توان رقابتی نیست. اگرچه در تحلیل‌ها همواره از «جنگ دوازده‌روزه» به‌عنوان بحرانی بیرونی یاد می‌شود، اما حقیقت آن است که ناترازی انرژی، نوسانات ارزی، کمبود زیرساخت‌های صادراتی، تعرفه‌های غیرمنطقی و فشارهای بیمه‌ای و مالیاتی پیش از هر بحران خارجی، تولید را زمینگیر کرده‌اند و مانند مکانیزم ماشه داخلی صنعت را تهدید می‌کنند. این عوامل همانند توپخانه‌ای خاموش، هر روز از درون به صنعت حمله می‌کنند. بنابراین باید پذیرفت که صنعتگران ایرانی در خط مقدم یک جنگ دائمی

سال‌ها به‌طور مستمر سهم بیمه‌ای خود را پرداخت کرده‌اند، در زمان بحران، به جای حمایت، شاهد فشارهای بیشتر هستند.

متأسفانه در بسیاری مواقع، به دلیل تأخیر در پرداخت‌های ناخواسته، بیمه درمانی کارگران قطع می‌شود؛ رخدادی که کارگر را در برابر کارفرما قرار می‌دهد و تنش اجتماعی ایجاد می‌کند. در حالی که انتظار می‌رود سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان پشتوانه کارگر و کارفرما، در دوره‌های سخت اقتصادی سیاست‌های حمایتی اتخاذ کند، نه اینکه فشارها را تشدید نماید. باید توجه داشت که اگر یک کارخانه تعطیل شود، تبعات آن فقط برای کارگر و کارفرما نیست؛ بلکه خود تأمین اجتماعی هم با هزینه‌های سنگین بیمه بیکاری مواجه خواهد شد. بنابراین اصلاح سیاست‌های بیمه‌ای، در راستای پایداری تولید و اشتغال ملی یک ضرورت است.

* بستر مناسب برای صادرات و نقش انجمن‌های تخصصی

صنعت نساجی ایران ظرفیت بالایی برای ورود به بازارهای منطقه‌ای و جهانی دارد، اما نبود زیرساخت‌های صادراتی، نوسانات نرخ ارز و بروکراسی‌های پیچیده مانع از شکوفایی این ظرفیت شده است.

صادرات منظم و پایدار مستلزم ایجاد زیرساخت‌های حمل‌ونقل، تسهیل در ترخیص کالا و حمایت از برندهای ایرانی در بازارهای هدف است.

در این میان، انجمن‌های تخصصی و تشکل‌های تولیدکنندگان باید نقش فعالی در انتقال مشکلات، ارائه راهکار و پیگیری سیاست‌های حمایتی ایفا کنند. تعامل سازنده این انجمن‌ها با دولت، می‌تواند بستر مناسبی برای توسعه صادرات و افزایش تاب‌آوری صنعت فراهم آورد.

در نهایت اینکه صنعت نساجی به‌عنوان صنعت پیشرو در ارتباط مستقیم و روزمره با مشتری باید مانند صنایع بالادستی مورد توجه و حمایت قرار گیرد تا نیاز معمول یک شهروند در این صنعت با توان داخلی تأمین شود. ایران به دلیل داشتن امکانات مناسب و مهیا در تکنولوژی پلیمری و پلی استر می‌تواند به قطب صنعت نساجی در غرب آسیا تبدیل شود و این اتفاق جز با ایجاد یک راهبرد ملی در این صنعت اتفاق نخواهد افتاد.

* حمایت از تولید؛ بازنگری تعرفه‌ها و مبارزه با قاچاق

یکی دیگر از مشکلات جدی اما قدیمی و حل نشده این بخش، تعرفه‌های وارداتی و قاچاق گسترده پوشاک و پارچه است. در حالی که تولیدکنندگان داخلی با هزینه‌های سنگین انرژی، بیمه و مواد اولیه دست‌وپنجه نرم می‌کنند، قاچاق کالا با هزینه حمل و ریسک پایین، بازار را اشباع کرده است. متأسفانه امسال هزینه حمل قاچاق حتی از سال‌های قبل ارزان‌تر هم شده و همین مسئله، انگیزه قاچاقچیان را دوچندان کرده است. این شرایط ناعادلانه باعث شده تولیدکننده داخلی در برابر رقیبی بی‌قانون و پر قدرت، روز به روز ضعیف‌تر شود. حمایت واقعی از تولید در این حوزه، مستلزم بازنگری اساسی در تعرفه‌ها، ایجاد سازوکارهای شفاف گمرکی و برخورد قاطع با قاچاق سازمان‌یافته است.

* اشتغال و مسئولیت اجتماعی؛ تأمین اجتماعی و نیاز به اصلاح سیاست‌ها

صنعت نساجی با جذب نیروی انسانی گسترده، یکی از بزرگ‌ترین پرداخت‌کنندگان حق بیمه به سازمان تأمین اجتماعی است. اما در شرایطی که کارفرمایان